

Transcriptie interview de heer A.G.S. Rosier op 4 september 2017

Tijdsduiding interview/inhoudsopgave:

0.00-5.00	Kapsalon in Hansenstraat en op Haarlemmerweg en kostgangers op Haarlemmerweg.
5.00-10.48	Terrazzowerkers in de kost op Haarlemmerweg en sfeer in de Hansenstraat.
10.48-20.03	Buitenspelen, veemarkt en slachthuis.
20.03-30.21	Groenordhallen, school, begin van oorlog en werk bij verschillende kapsalons.
30.21-40.01	Stukje familiegeschiedenis waar dhr. Rosier alle tijden door elkaar haalt en waar als buitenstaander geen touw aan vast te knopen is.
40.01-50.00	Werken in de kapsalon en bij de boeren aan huis.
50.00-1.00.40	Eerste baan als vertegenwoordiger bij Harlaar en Mulckhuijse cosmetica.
1.00.40-1.18.00	Tweede baan als vertegenwoordiger bij Shulton cosmetica (Old Spice) en assurantieportefeuille.
1.18.00-1.23.09	Scheiding dochter en bombardement Haverzaklaan in oorlog 1940-1945.

INTERVIEW:

I-1: Het is 4 september 2017 en we hebben een interview met de heer Aat, Adrianus Gerardus Samuel, Rosier in Noordwijk. Meneer Rosier, goeiemorgen. Nou, vertelt u maar, want de kapsalon heeft wel een grote invloed gehad op uw leven, om het zo maar te zeggen.

G: Die heeft de eerste twintig jaar ja van mijn leven en dat is geëindigd toen ik twee dagen na mijn huwelijk ben gaan werken buiten de zaak. Ik heb vanaf dat moment in principe met de zaak niets meer te maken gehad, maar ik ging mijn vader wel helpen. 's Zaterdags.

I-1: Maar hoe was het in het begin met de kapsalon? Uw vader is in het begin een kapsalon begonnen ...

G: In 1922, in de Hansenstraat. Daar is hij begonnen. Hij had daar twee of drie bediendes en het was daar een hele drukke zaak. Maar ja, dat is toch vrij snel gewijzigd. Al snel was er nog maar één bediende en toen is mijn vader gaan verhuizen naar de Haarlemmerstraat [Haarlemmerweg 9], want dat was een doorgaande straat aan de weg en die straat gaf ook toegang tot wel tien straten waar mensen woonden en al die mensen moesten dus langs die kapsalon komen en forceerde hij daarmee de bekendheid van zijn zaak. Dat was de bedoeling en daar is hij naar mijn idee ook wel heel goed in geslaagd.

Maar de tijd heeft ook veel dingen ingehaald, want er is een tijd geweest dat een andere kapper die verderop zat, op nummer 50 of zo iets, vanwege de crisistijd de mensen hun haar ging knippen voor zelfs vijftien cent. En dat mijn vader zei: "Ik sta op het standpunt dat de kwaliteit van het werk dat ik lever niet voor minder dan 25 cent lever." Dat heeft hem goed gedaan en hij heeft daarmee ook wel een andere kwaliteit klandizie overgehouden. Mensen die daar begrip voor hadden. Ik kan me dat

erg goed voorstellen. Maar dat was in die tijd niet eenvoudig, hoor. Er moest verder ook een inkomen komen. En aangezien we een groot huis hadden, kwamen er allerlei soorten mensen bij mijn vader in de kapsalon en die wel eens spraken over verblijven in een kosthuis of zo iets, en zo is bij ons ontstaan het feit dat er regelmatig mensen bij ons in huis waren en dat is nog heel veel jaren doorgegaan.

I-1: Maar dat was niet meer aan de Hansenstraat?

G: Dat was vanaf 1931 aan de Haarlemmerweg en ik kan me dus nog herinneren, de allereerste die toen bij ons in huis kwam, ik heb jaren naar die naam in mijn hoofd gezocht en ineens kwam veertien dagen geleden het op. Dat wast Peter Glockner. Die woonde in Jülich en die werkte ook op een textielfabriek.

I-1: Jülich, waar ligt dat?

G: In Duitsland, West-Duitsland, in de buurt van Düsseldorf. Ja, merkwaardig, maanden naar die naam gezocht en dan kortgeleden schiet ie ineens in mijn hoofd. Maar ja, ik praat over 1935. En zo hebben in de loop der jaren ook een gezin, een groep mensen van een circus, die op het Schuttersveld stond. En dat waren drie mannen en een vrouw, die sliepen dan ook bij ons in huis. Ja, ik kon het me allemaal niet voorstellen. Nu kan ik het me allemaal niet meer voorstellen waar al die mensen gebleven zijn, maar als je klein bent, dan wordt er door de ouders wel een beetje gegoocheld. Wat ik me nog heel goed kan herinneren is dat op een zeker moment dan die mensen er waren; het deed me wel wat, maar ik heb het circus zelf niet gezien. Maar ik weet wel dat ik de volgende morgen hoorde en toen stond er een lijkwagen bij ons voor de deur. [Wat is er dan gebeurd?] op fluistertoon. Ja, één van die dames is gisteravond doodgefallen. Een jonge vrouw was het van 21. Van circus Amor, nooit vergeten. Dat is wel lang geleden, hoor! [Blijkens een berichtje in o.m. de Nieuwe Leidsche Courant van 8 mei 1934 “De 32-jarige circus-artiste mej. B.H., die onlangs [op vrijdagavond 27 april 1934 bij de opening] tijdens een voorstelling van het [Franse] circus Amar te Leiden bij het werken aan de trapeze neerstortte, is in het Academisch Ziekenhuis overleden”. Bertha Hammerschmidt overleed dus pas na enige tijd in het ziekenhuis op 8 mei]

I-1: Hoe oud was u toen?

G: 6, 7 jaar. Nee, dat is later geweest, dat moet ongeveer in negentienvijfendertig, zesendertig geweest zijn. Ja, ik was jong, elf jaar, want ik ben van '25. Ook de bediendes die in de kapsalon van mijn vader werkten, die maakten een belangrijk deel uit, want ik woonde dus ook daar en ik kwam veel in de kapsalon.

I-1: En wilt u wat meer vertellen over de Haarlemmerweg en de gasten om het zo maar te zeggen? De pensiongasten.

G: Maar daar kan ik een hele serie van vol maken.

I-1: Nou vertel maar, ik weet nog van die terrazzowerker ...

G: Dat is natuurlijk ook wel iets heel speciaals. De familie Spadon. In Leiden is dat een gegeven, op terrazzoniveau is de firma Spadon en die man die bij ons toen meneer Rossi en meneer Verdi, ook bij ons in huis. Eten en slapen. Dat waren de mensen die ik voor het eerst spaghetti zag eten. Dat nuttigden ze met herenboontjes en daar zat ook azijn bij. Dat is me zo bijgebleven.

I-1: En wat deden die mensen in Leiden?

G: Nou, het was een slachthuis dat nieuw gebouwd werd. Was een heel groot gebouw met een grote vloer en die grote vloer die wilden ze zo egaal mogelijk hebben. Ik weet niet of dat ook een slachtruimte werd, dat kan ik niet beoordelen. Maar het was in ieder geval belangrijk dat die vloer zo glad mogelijk werd, zodat het goed schoongemaakt kon worden en daar hebben ze toen die terrazzomensen voor gevraagd om uit Italië hier naar toe te komen en die meneer Spadon is uiteindelijk de grondlegger geworden van een hele familie en die is inmiddels nog heel vrij uitgebreid in Leiden, hoor.

I-1: Want hij is in Leiden gebleven?

G: Ja, hij is in Leiden gebleven. En die meneer Rossi weet ik niet en die meneer Verdi, die zijn uit mijn gezichtsbereik gegaan, maar die Spadon. Ik heb ook wel relaties, die met een Spadon getrouwd zijn.

I-2: Kunt u zich nog iets herinneren van de Hansenstraat? Hoe de sfeer in die buurt was?

G: Ja, daar kan ik wel iets van zeggen. De kapsalon was Hansenstraat 55 en naast ons was een melkboer, die woonde op nummer 53 en aan de overkant daarvan was een fietsenmaker en daar woonde meneer Slijkhuis. En Slijkhuis had een zoon, Wim Slijkhuis. Zegt u dat iets?

I-1: Nee, maar ik ben een stukje jonger dan u, meneer Rosier.

G: Dat was een Olympiawinnaar [op de Olympische Spelen]. Maar ik kende die Wim omdat we overburen waren, maar hij was wel een aantal jaren ouder, maar we hadden toch wel wat connectie omdat zijn vader had die fietsenzaak en een fietsenreparatieruimte. Zei mijn vader: "Gaan we kijken of we een fietsje kunnen vinden", en toen heeft die meneer Slijkhuis voor mij een fietsje in elkaar gedraaid. Ik was een jaar of 7 en daar heb ik nog een foto van en daar kun je op zien dat hij die fiets helemaal heeft opgesierd met vlaggetjes. Ja, dat was heel leuk. Het was wel een meisjesfiets, maar dat was allemaal niet zo belangrijk hoor. In die tijd was men niet zo kieskeurig.

I-1: Kunt u nog wat meer vertellen?

G: Ja, als je winkelier bent, dan heb je klanten en die klanten verwachten als zij ook een winkel hebben dat jij ook bij hen klant wordt. Dat hield in dat ik zowel bij de firma Weerthof, Dingjan alsnog één pond suiker moest halen, een zak zout, zo'n grauwe zak en andere dingen. Er kwamen twee bakkers aan de deur, er kwamen twee melkboeren aan de deur; ja, zo werkte dat. Misschien zelfs nu nog, ik heb daar geen zicht meer op. En dan werd er gezegd: "Vandaag gaan we naar Weerthof" en dan moest je een half pond suiker halen en dat kostte dan 20, 30 centen of een pond suiker, in ieder geval zo'n zak. Maar toen woonde ik in de Hansenstraat en was ik dus nog geen elf jaar. Nee, dan was ik een jaar of zeven, want ik ben van '25 en het was tot 1931, want toen zijn we naar de vaart [Haarlemmertrekvaart] gegaan. En daar waren dan weer andere klanten, bijvoorbeeld de slager, daar hadden we drie van. En kruideniers twee. Maar ja, dat was een soort van ongeschreven wet.

I-1: Van middenstanders onder elkaar?

G: Ik weet niet in hoeverre of dat wel eens besproken werd, maar ik denk het niet. Ik denk dat men dat wel begreep van elkaar. Ik weet nog wel dat ik een keer drie dagen mijn fiets kwijt was. En toen zei mijn moeder: "Gaat even naar Bergers en dan moet je even wat vlees halen". En die woonde op de Mare. Driehonderd meter verder en daar zie ik ineens mijn fiets staan. Ik had hem meegenomen naar de slager, bij de slager terug naar huis en niet met de fiets gegaan, die fiets stond na drie dagen nog daar. Maar ik wist niet dat ie daar gebleven was, maar ik was hem drie dagen kwijt. Maar dan ga je niet naar de politie, zover gaat dat dan niet. Maar dat kwam ik laatst nog tegen en dat is toch wel merkwaardig en dat was dan bij die slager. En dan hadden we er ook één en dat was een speciale

kalfsslager en die woonde op de Langegracht, bij de Volmolengracht; nog een heel end. En dan ging je op je fiets en dan ging je een kalfslapje van twee ons halen. Ja, zo ging dat.

I-1: En speelde u ook buiten?

G: Nou, dat is iets waar bij ons heel nauwlettend op werd gelet. Tollen was er niet bij. Want als je aan het tolleren was en er zat een knoepje aan het touwtje, wat gebeurde er dan? Dan vloog de tol door de ramen. En ondanks het verbod dat we dat niet mochten, is het toch een keer gebeurd. Maar dat houdt dan in dat er een nieuwe ruit gezet moet worden en dat moest pa betalen. Ja, zo was dat. Want we praten niet over een WA-verzekering, want dat is allemaal van veel later. En dan had je natuurlijk de Haarlemmerweg, de weg zelf. Wat er wel veel gebeurde dat het een hele goeie bitumenweg was, 'n weg voor rolschaatsen. Dat was geweldig. Alleen lagen er van die putten in het midden, die ijzeren putten, en dan was het spel daar overheen te springen. En zo ging ik om speciaal te rolschaatsen naar Poelgeest, de Maredijk helemaal af, onder het tunneltje door, molentje voorbij, langs de Leidse Hout en dan aan het eind rechtsaf, bij de woning van Coster [drs. A.J. Koster Hzn., leraar Gymnasium, Warmonderweg 39?]], en daar aan het eind had je een stuk grond en dat was het mooiste en het fijnste en het gladste.

I-1: Wat was dat dan voor stuk?

G: Dat waren een paar straten zonder woningen en die waren aangelegd en dat was eigenlijk de grens van Oegstgeest en Leiden en daar kwamen later die huizen, die aan de Abtspoelweg staan, aan de linkerkant. Dat was dan het einde van de Warmonderweg. Ik weet dat daar vroeger aan het eind een tennispark was. Is er nog steeds. Ik had dan twee vriendjes in Oegstgeest, die daar ook steeds kwamen en er was ook een jongen bij, Marcel, en die heeft tot mijn 30e jaar een belangrijke rol gespeeld als vriend. Dat was één van mijn drie vrienden. Ik had er twee of drie en die allemaal afzonderlijk in perioden in mijn leven belangrijk waren. Maar ik heb ze wel altijd aangehouden als vriend zijnde; ik kwam daar altijd binnen en zij konden ook bij mij thuis komen. Alhoewel dat anders was, want bij mij was de situatie in huis anders. Want mijn vader had een kapsalon en we hadden altijd mensen en we hadden een gezin van vier kinderen, nummer vijf kwam in '37 en nummer zes kwam in '45. En dan waren er altijd bedienden in huis; alles bij elkaar was het een hele drukke menagerie.

I-1: U zegt het mooi.

I-2: U had vorige keer ook nog een mooi verhaal over de koeien in de Hansenstraat. En dat willen we ook wel graag horen.

G: Dat heb ik me nou altijd afgevraagd, waar die koeien nou vandaan kwamen. Het was vrijdagmorgen om een uur of elf, twaalf, maar ik denk dat het toch wel tussen de middag geweest moet zijn, want ik denk dat ik toch wel naar school was of een kleuterschool of wat dan ook. De Hansenstraat die liep langs de Groenordstraat en die ging dan langs een linkse straat, dat was de Leeuwenhoekstraat en die grensde aan het slachthuis. En dan kwamen ze dus van de Haarlemmertrekvaart af, maar of ze nou over de spoorbrug kwamen of dat ze van de markt af kwamen. Dat heb ik altijd raar gevonden, als ze van de markt kwamen hadden ze over de Singel kunnen gaan en dan lopen ze zo naar het slachthuis, maar dat gebeurde niet, dus ik heb altijd aangenomen dat ze van buiten kwamen, van Warmond of van Oegstgeest. Ja, want anders zouden ze daar niet doorheen komen en er liepen daar een paar mensen bij, mannen, met klompen aan en petten op, en die joegen ze dan de Leeuwenhoekstraat in, want aan het eind van de Leeuwenhoekstraat was het slachthuis.

I-1: Liep je niet het risico dat ze naar binnen stapten?

G: Ja, ik heb het er van de week nog over gehad met mijn zus of zo en die zei: “Ik kan me er niets van herinneren”. Maar ik zei: “Ja, ik weet het wel”, want er kwamen dan een stuk of twintig, dertig van die koeien en die kwamen door die straat heen en in het begin stond hier een man en daar één en daarachteraan één, want ze moesten toch allemaal doorlopen en die vrouwen hadden de pest in, want dan werd er van alles achtergelaten. Mensen vonden het altijd wel een beetje schrikkerig hoor. Dan was het vrijdagmiddag en dan kwamen die koeien en zo snuffelen. Die boerenmensen hadden ook geen haast. Haast had men toen nooit. Wat ik wel altijd leuk gevonden heb waren die schepen, die op de Beestenmarkt aankwamen met schapen, Texelse schapen. Die kwamen dan met boten aan in de Haven en dan gingen ze door de Oude Singel heen tot aan de brug bij de markt [Turfmarktsbrug]. En daar werd dan uitgeladen en dan werden ze allemaal in die hokken gezet en dan werd er een stempel op gezet; die jongens hadden van dat spul in hun zak met een soort van staaf en daar werden dan letters, denk ik, opgeschreven om aan te geven wie de eigenaar was. En andere mensen hadden daar allang; in de [Donnelstraat??] begonnen ze daar al mee en daar stonden palen met hekken in de grond en als je er op keek was het een swastika. Je weet wat ik bedoel. Want daar moesten die hekken in aan alle kanten en zo stonden er een heel stel op dat stuk grond van de Beestenmarkt

I-1: Waar nu nog steeds de Beestenmarkt is?

G: Van de molen tot aan de brug [=Nieuwe Beestenmarkt], dat stuk, en vroeger stond er ook nog een markthuis. Als je dan van de brug af kwam, van de Turfmarkt, dan was het was het wat smaller, want in het midden stond een markthuis.

I-1: En daar huisde de marktmeester of zo?

G: Ja, ik heb daar eigenlijk nooit veel activiteiten gezien, maar in ieder geval dat was het markthuis.

I-1: En de Groenordhallen, waar de veemarkt later terechtgekomen is, lag natuurlijk strategisch voor de kapsalon of vergis ik me daarin?

G: Nou, mijn vader is daar naartoe gegaan omdat in de kapsalon waar hij werkte toen aan de Mare en daar kwamen ook mensen die op het Stadhuis werkten en één was, ik denk dat dat meneer Bots was, maar mogelijkerwijs dat ik me daarin vergis, want ik geloof dat hij ook familie was van Biesjot, maar dat weet ik niet zeker. Maar die zei dus dat het attractief was in de toekomst, de nabije toekomst, als hij een zaak had in de Hansenstraat, dat hij dan gebruik zou kunnen maken van dat er aan het eind van de Groenordstraat de markt zou komen, de veemarkt. En dan praat ik over 1922. En toen heeft hij besloten dat daar die kapsalon zou komen, dus dan kun je nagaan hoe lang het geduurd heeft voordat de veemarkt er kwam en dan wetende hoe kort, misschien nog niet eens tien jaar, gebruik is gemaakt van die veemarkt. [De veemarkt is in 1969 naar de Groenordhal(len) gegaan en gestopt in 2001 vanwege de mond- en klauwzeercrisis]. Maar die werd toen veel kleiner. Het enige waar mensen naartoe gingen met kinderen omdat er een soort markt bij was van de mensen die boeren bezochten, waar ze emmers verkochten, waar ze scheppen, bakken en ander tuingereedschap naartoe brachten. Maar mogelijkerwijs ook om het nog een beetje aanzien te geven.

I-1: Dat was van die zaak ook op de Haven?

G: En dat er wat konijnen waren en kippen. Want er kwamen heel wat mensen op af op vrijdagmorgen als ontspanning. Dat was wel leuk. Ik kan me ook nog herinneren dat ik er met mijn eigen kinderen geweest ben.

I-1: Maar de Groenordhallen zijn toch in de jaren zestig gebouwd?

G: Ja, zoiets, ik woonde daar natuurlijk zelf niet meer.

I-1: U bent naar school gegaan natuurlijk. Wilt u daar iets over vertellen?

G: Wat wel altijd een probleem was, dat waren de bruggen. Bruggen over de Oude Vest, Oude Singel. Maar ik woonde aan de Haarlemmerweg en dan was het afhankelijk van welke richting je nam. Ik weet wel, ik probeerde binnen zeven minuten op school te zijn. Want ik wilde hardloper worden en dat ging goed. Dat heb ik goed gedaan, want ik heb nog wel wedstrijden gelopen met die jongens, maar dat is weer een andere zaak. En dan moest je dus kiezen: neem je de brug bij de Mare of neem je de brug bij de Turfmarkt? Maar als je de brug bij de Turfmarkt nam, dan kon het zijn dat de Blauwpoortsbrug dicht was en dat de Turfmarktbrug al dicht ging, want dat was dus het stukje waar de boten van het Galgewater naar de Mare toe gingen en dan moesten ze dat stukje Beestenmarkt overbruggen. En dan ging hier de brug open en dan was er een andere bruggenwachter, want tegenwoordig is dat allemaal één, maar toen was bij iedere brug een bruggenwachtershuisje en daar zat dan een bruggenwachter in, dat waren er drie. Ik weet niet of ze er 's nachts zaten, maar dat zal wel niet. Maar in ieder geval was er dan risico dat je te laat op school kwam.

I-2: En waar zat u op school?

G: In de Caeciliastraat, vanaf de Turfmarkt een 50 meter in die straat, ik geloof zelfs dat die school er nog is. Dat was dan vroeger de Rooms-Katholieke jongensschool. En meester Vreeburg is daar jaren hoofd geweest.

I-1: En na die lagere school?

G: Toen ben ik naar de ULO gegaan op het Pieterskerkplein.

I-1: Pieterskerkhof.

G: Ja, Pieterskerkhof. Maar het plein was dicht; jarenlang heeft daar een schutting omheen gestaan. Waren ze met de reparatie van de Pieterskerk bezig, werden de blokken mergelsteen aangevoerd en dan kon je tussen die schutting heen kijken en dan zag je die mensen daar allemaal beitelen. Die hadden allemaal een motief. Jaren zijn ze bezig geweest. Ik heb niet meegemaakt dat er geen schutting stond in de periode dat ik er op school zat. Maar niet zo vreselijk lang, want eigenlijk is hij vroegtijdig beëindigd door de mobilisatie. Ik zou toen niet overgaan dat jaar in het 3^e schooljaar, ik denk dat ik dan praat over '39. Ja, want in '39 is de aanval van Duitsland op Polen gekomen, dat was voor Nederland aanleiding voor de mobilisatie. Dus dat was in '39 en toen ben ik dus gaan werken.

I-1: Die school werd gebruikt om soldaten in te kwartieren?

G: Ja, die was niet beschikbaar op dat moment voor het leren.

I-1: Er was dus geen alternatief?

G: Misschien is dat later wel geweest. Zover ik weet is die school wel doorgegaan. Maar in eerste instantie is daar gebruik van gemaakt om soldaten daar in onder te brengen in de periode dat dat nog helemaal prematuur was. Aan één kant was ik blij dat ik er niet heen hoefde, aan de andere kant had ik, want ik was een liefhebber van talen, maar dat is er nooit van gekomen. Maar die tijd heeft te weinig mogelijkheden geboden. Ja, taal heb ik altijd leuk gevonden. Nog, want ik schrijf ook brieven in het Duits met een familie [van die jongen]. Ja, ik heb mijn leven lang gezocht naar de familie en die heb ik, het is drie jaar geleden, vier jaar geleden. In 2013 heb ik voor het eerst iemand van de familie van de Duitse tak ontmoet.

I-1: Van de Rosiers?

G: Ja, en daar is nu een hele prima band mee. Ja, daar heb ik nu veel contact mee en daar is ook een Harry Ber bij en dat is één van de zonen ...

I-1: En dat zijn de voornamen?

G: Ja [Harry Berrel]. De familie is afkomstig uit het plaatsje St. Pieters bij Maastricht, dat is nu een wijk bij Maastricht, en toen is die vader overleden, ook een Gerardus, en toen zijn drie van de zonen de wereld ingetrokken en daar is er één in Leiden gekomen en er is er één in Munster terechtgekomen en één in Menden en van alle drie, nou, van die Duitsers heb ik dat allemaal op papier staan met de stamboom, die heb je ook gezien. Waarvan ik aan het randje sta, maar ja, je kunt niet alles hebben. Er komt misschien wel eens een tijd dat ik in het midden sta, maar dan hebben we nog wel even een paar dagen de tijd.

I-2: Maar toen begon dus de oorlog daarna. Toen bent u niet meer teruggegaan naar school?

G: Nee, nee.

I-1: Wat bent u dan wel gaan doen?

G: Ja, dat zal ik u vertellen en toen ben ik begonnen bij één van de drukste kappers op de Steenstraat. Bij eh ..., kortgeleden kon ik de naam nog onthouden.

I-1: Bij Huijlink of niet... [B.M.Th. Huynink, Beestenmarkt 38, later Steenstraat 23]

G: Twee huizen daarnaast. Maar hij had ook een broer op de Haarlemmerstraat wonen, ook een kapper. Maar ja, daar stond je met vijf of zes collega's en dan had je de baas ook en hij had een hele drukke winkel en daar stond de zus van de baas in, een klein dik vrouwtje, maar een bijdehante tante! En die regelde alles en het was dan zo, de bediendes die gingen dan boven bij mevrouw brood eten. Dat werd dan geserveerd in het middaguur. Ieder ging op zijn beurt naar boven en dan kon je een kwartier, twintig minuten. En daar werd dan altijd brood met thee gegeven en daar zat altijd vleeswaren op en dat was altijd prima. Maar ik verdiende 1 gulden 10 cent voor zes dagen in de week, en dan deelde ik nog mee in de fooi. En dat was dan ongeveer 1 gulden 30 cent.

I-1: En dat ging in een gezamenlijke pot en dat werd verdeeld?

G: Dat werd wekelijks verdeeld, ja, en dat is volgens mij in heel veel nog zo ...

I-1: En in gelijke porties?

G: Nee, in verhoudingen. Ik weet niet precies hoe het ging, maar als je daar een hele week klanten hebt. Maar het was 1 gulden 30 cent. Het was een drukke zaak en het waren veel mensen, die goed konden betalen. Maar het was een goede zaak. En ik was de jongste bediende en die kreeg het minst. Maar ja, dan moet je maar gaan leren. Leren in de praktijk. En ik ben ook wel naar school gegaan, dat heb ik ook wel gedaan. Ik ben een jaar op de vakschool geweest. Die was op de Nieuwe Rijn, daar heb je die overkapping, de Koornbeurssteeg [Koornbrugsteeg, Burgsteeg]; op het hoekje heb je een zilverwinkel, daarnaast heb je een winkel met een hele grote ruit. En wat daar nu is, weet ik niet, maar het is naar mijn idee altijd een beetje diffuus geweest, maar in 1941 was dat de kappersschool.

I-2: De LIFO-drukkerij.

G: Ja, de LIFO-drukkerij. Dat was het toen al, en dat was al in 1940. Dus zo lang is dat daar al. Maar om bij dat werken te blijven, dat kan ik wel even afmaken, want dat is toch nog wel een attractief geheel. Daar heb ik maar een paar weken gewerkt, toen ben ik bij een collega van mijn vader op de

Doezastraat gegaan, naar Harry. Zijn achternaam weet ik niet meer. Ook niet lang gewerkt, toen kwam ik bij Jan van Rijn op het Noordeinde [32] en dat was in 1940 en daar zag ik op het Noordeinde de Duitsers vanuit de stad van buitenaf naar binnen komen op grote tanks en dat moet dan geweest zijn na 10 mei. En daar heb ik, denk ik, een jaar, anderhalf jaar gewerkt en toen kon ik aan de Rijndijk in Voorschoten, dus tussen de Haagsche Schouw en de Vink. Op de Rijndijk, want die slagerij van Bink is er nog altijd. Ik kom zo wel op de naam en de zaak van die diastatische producten, die is er ook nog. En die twee mannen, dat waren aardige kerels, die kwamen ook in de kapsalon daar. Ja, aardige kerels, het zijn nu allemaal oude mannen, als ze nog leven.

I-2: Diastatische producten?

I-1: Het was een soort meelfabriek.

G: O, was het meel? O, er werd nooit over het bedrijf gesproken.

I-1: Nou, die naam intrigeerde mij vroeger al, dus ik heb het ooit een keer opgezocht. Vandaar dat ik het weet.

G: Ja, het was een soort van drankje naar mijn idee wat ze verkochten aan apothekers of drogisten.

I-1: Misschien dat ze dat wel uit dat soort planten maakten, maar dat weet ik niet.

G: En daar was het onder meer en dan had je zo'n poortje en daar kon je onderdoor en die zaak was van meneer Deen en die meneer Deen kwam uit Noord-Holland en die had een vrouw en die vrouw had haar broer bij zich en er woonden dus in een dubbel woonhuis drie mensen. Dus beneden was aan de ene kant de kapsalon, en daarnaast was een ruimte als woning waar de huisarts van Voorschoten, er waren er twee en die ene dokter is nog gefusilleerd geloof ik. Er waren er twee, één was een beetje dik, de ander was een slanke man. Maar het waren allebei heel aardige kerels en die hadden daar een huisartsenpraktijk. In dat pand, dat was de benedenverdieping van die twee huizen. En meneer Deen was een assurantieman zelf. Wat zijn zwager precies deed weet ik niet. Maar hij was er altijd. [W.L. Deen, Assurantiebedrijf, Rijndijk 94, later 130, Voorschoten]

I-2: Wat hebt u van de oorlog verder meegemaakt?

G: Daar aan de overkant heb ik dan gevonden die doosjes sigaretten waar op staat 'Oranje zal overwinnen'. Die werden gedropt. In het begin al, in 1941.

[Meneer zoekt driftig in zijn map met belangrijke papieren naar de wikkel van het doosje sigaretten, maar kan die niet vinden]

G: Maar daar moest ik ook klanten buiten de deur bezoeken. Er waren boeren, die twee keer in de week geschoren wilden worden en daar nam ik dan ook rookwaren voor mee. Want hij had een sigarenwinkel, meneer Deen, en iedere klant had een vast pakket van producten dat hij gebruikte en dat werd dan door mij meegenomen. Want ik kwam dan 's woensdags en 's zaterdags bij die mensen thuis om hen te scheren. Eén was aan de overkant aan de Hoge Morsweg, moest ik helemaal omrijden langs de Haagsche Schouw. Ik had ook kunnen varen naar de overkant, maar dat gebeurde dan niet. En dan had ik er één richting Maaldrift. Als je weet waar Maaldrift is, die kant uit had ik ook nog twee of drie boeren. En bij één van die boeren kwam ik ook en toen hadden we een praatje over het een of ander en toen vroeg hij zo mijn naam. Ik zei: "Mijn moeders naam is Dobbe". Toen zei hij: "Dobbe, Dobbe". Het was ook een man van een jaar of zeventig. Hij zegt: "Die naam komt me zo bekend voor. Vroeger hebben we een meisje in huis gehad, een soort van kind of dochter. Ik heb eigenlijk nooit geweten wat dat meisje hier nou deed. Maar ik zal het eens op gaan zoeken". Een paar weken later kom ik bij hem toen zegt hij: "Ik heb wat." En toen kwam hij met een foto, een foto

van een vrouw uit begin 1900 en toen zei hij: “Nu weet ik het, de moeder was jong gestorven.” En het verhaal was mij bekend, want mijn opa van moederskant was een broer van die vrouw. Maar dat kon hij niet weten en dat was ook nog niet bekend. “Maar die vrouw is overleden, drie maanden nadat het jongste kind is geboren. En er waren twaalf kinderen in huis. En toen zijn die kinderen allemaal verdeeld over familie en kennissen in de omgeving”.

En heel veel jaren later, na de oorlog, dat is dan het verhaal dat mij bekend was. En nu laat ik het verhaal van die boer even achter, maar omdat het zo interessant was om te weten van die zussen en broers van mijn moeders vader. Want die was zelf al in 1924 overleden [Adrianus Martinus Dobbe overleed 15-8-1924, was geboren 25-11-1877 te Stompwijk], dus zij heeft hem ook niet zo lang gekend. Ze is geboren in 1900 [Clazina Dobbe, geb. Leiden 25-7-1900]. Maar in ieder geval mijn grootmoeder [Klazina de Lange, geb. Nieuwkoop 7-3-1875] is nooit meer getrouwd. Ze had drie dochters [ook Anna Alida, 4-9-1902, en Hendrika Jacoba, 6-9-1905]. Maar om terug te komen op die familie, de oudste zuster, die had een man en dat was een wandelaar. En die ging overal heen en die is in heel veel jaren op zoek geweest naar die ene zus, die ze nooit konden vinden. En na verloop van jaren heeft hij haar gevonden in een huisje bij Schipluiden. En toen werkte ik bij Harlaar en toen ben ik er toch een keer heen gegaan, want ik moest ook in Maassluis zijn en toen ben ik langs het water gereden en toen ben ik al die hoge bruggetjes een keer over gegaan en toen had hij verteld: “Ja, het is niet zo goed meer met die vrouw”. Maar dan praat ik over 1964, '65 en toen heb dan ik toch die vrouw gesproken. Maar dat spreken? Of ze heeft begrepen wie ik was, dat denk ik niet. Maar voor mij was het wel leuk om te weten dat ik bij die andere broer en zus, want die oudste zus woonde dan in de Frans Valentijnstraat, daar had ze een kruidenierszaak en haar man was dan ook een Dobbe. Hij was één van die kinderen die verdeeld waren. En die oudste zus woonde boven en die man van die zus was degene die haar gevonden heeft.

I-1: Maar even terug naar die boer.

G: Die heeft mij toen verteld dat zij dan degene was.

I-1: En u knipte dus in de oorlog de boeren. U schoor ze ook. Maar moest u niet op voor de Arbeitseinsatz?

G: Zolang ik dus daar gewerkt heb, heb ik dat gedaan. Maar toen ging er een wijziging ontstaan bij mijn vader in de kapsalon, want de bediende die daar nog was Arie Koevoets [P.H. Koevoets, Noordeinde 6], die zei: “Ja, ik ben hier nu zo lang geweest en mijn oom heeft gevraagd of ik bij hem wil komen op het Noordeinde in de kapsalon.” Ik denk dat hij hem over had willen doen aan Arie. En toen heeft mijn vader gezegd: “Ja, Arie, ik vind dat best hoor. Maar onthoud één ding heel goed: zodra je hier ontslag neemt, moet je aan het Arbeidsbureau kenbaar maken dat je van werkgever gaat veranderen. En dat is een hele cruciale zaak, want de Duitse man zit daar achter, want iedereen die zich daar kenbaar maakt, zullen ze proberen te pakken en naar Duitsland te sturen.” Nou, dat zou wel meevallen. Mijn vader zei: “Binnen drie maanden hebben ze je te pakken.” Maar hij was al binnen twee maanden in Duitsland. Het rare is, wij waren zo goed en ik heb hem nooit meer gesproken, terwijl ik weet dat hij uiteindelijk pas een jaar of twee geleden overleden is als hele oude man in Zoeterwoude; in het dorp woonde hij. En ik heb er zo'n spijt van dat ik nooit meer contact heb gehad met die man. Hij heeft me ook nog geholpen met mijn algebrasommen, toen ik in '41 nog op school was. Hij kon dat goed, hij was een schaker. Hij stond op bord nummer 2 in Leiden. Dat zijn de weetallen. Ik heb er nooit wat van begrepen, van die hele materie. Geen algebra, geen niks. Ik heb laatst nog een keer een rapport in mijn handen gehad. Drieën en vieren stonden er op.

I-1: Ja, maar u was een talenmens.

G: Ja, ik was een talenmens, maar dat was een bekende zaak. Maar je hebt daar in je schooltijd toch wel een hoop last van, hoor! Want je wordt dan als een nitwit beschouwd.

I-1: Maar even terug naar die oorlog. U moest toch ook op voor de Arbeitseinsatz? Daarvoor had u wel de leeftijd.

G: Daarvoor had ik dat papiertje dat ik niet op hoefde te komen, omdat mijn vader niet constant in de zaak kon staan. Maar dat het werk dat ik dan in de zaak voor hem deed dat dat voor hem cruciaal was en dat hij anders bij de Staat zou komen om steun. Maar zo ver ging dat dan niet en dan hoefde ik dus niet in dienst. Daar heb ik dan een papier van gekregen om aan te tonen dat als ik op één of andere manier aangehouden werd ... Want ik ging dan in die tijd dat ik wat in postzegels deed, had ik een relatie, ja, dat zit nog anders in elkaar. Maar in ieder geval kon ik dan altijd tonen dat ik niet in dienst hoefde.

[Meneer heeft een bewijs van uitstel van dienst- en arbeidsplicht tot in de maand januari 1945 en laat dat aan ons zien; hij kan het zelf niet meer goed lezen, dus I-2 leest een stukje voor]

I-1: Maar wat heeft u verder in de oorlog meegemaakt?

G: Het voordeel daarvan was dat ik overal ongestoord heen kon. Want anders had je het risico dat je zou kunnen worden opgepakt en dat je dan op transport naar Duitsland ging. Ik kon overal naar toe, maar ik moest het wel overal tonen en daarom was dat voor mij heel belangrijk. En zo kon ik dus ook boodschappen doen en in de oorlog, toen die Arie Koevoets is weggegaan, ben ik bij mijn vader in de kapsalon gekomen en daar ben ik gebleven tot nog heel veel jaren later. Want uiteindelijk was de beëindiging van het contract met mijn vader in 1953, nadat ik twee dagen getrouwd was en toen kreeg ik een officiële nieuwe baan. En toen ben ik in de cosmetica terechtgekomen. Ik ben toen gaan werken bij de firma Harlaar Mulckhuysen in Amsterdam [Looiersgracht 5-19].

I-1: En wat deed u daar precies?

G: Daar ging ik dan met de fiets, want ik had toen nog geen auto. Nee, dat was nog helemaal niet zo. Er werd van mij verwacht dat ik met een fiets Nou, laat ik het even anders zeggen, er was een collega en die ging andere dingen doen en daarvoor moest ik in de plaats komen, maar die had een veel groter rayon. Maar ik ging dan beginnen met Leiden en Den Haag. Een groot Den Haag, waar dan Scheveningen bij zat, Rijswijk en zo. Maar dat ging ik dan doen op de fiets. Ik kocht toen fietstassen, achter op de fiets. Ik had een goeie fiets. En in de ene tas ging een monsterkoffer en in de andere tas ging een tas, waar ik mee naar binnen ging en daar zaten mijn orderblokken en andere dingen in flesjes, die ik dan later eventueel, zoals later uit de auto, kon leveren. Daar ben ik mee begonnen en dan ging ik dus in Leiden, maandagmorgen, en dan begon de week, op de fiets via Voorschoten, daar had ik dan ook twee klanten of drie, dat weet ik niet meer. En in Leidschendam daar was een belangrijke klant en daarna ging ik naar Voorburg. De ene week Voorburg en de andere week Rijswijk, en dan ging ik bij een tante 's middags eten. Zij was één van de dochters, die ook weer weggeweest is, één van die twaalf. En die was getrouwd met een boer, met Jan de Vet en die woonde op een boerderij in Voorburg. Het was bij de Prinses Mariannelaan, maar het heette Zegtruststraat en dan was het bijzondere, daar ben ik later achter gekomen, dat die boerderij stond op oude Romeinse grond. Daar hadden Romeinen al voor die tijd ... en zij zei altijd: "Het is raar hè, maar ik heb het gevoel dat hier al heel vroeg mensen gewoond hebben". En ik heb dan wel eens aan haar gevraagd: "Kunt u dat dan vaststellen?" Maar ik kan niet zeggen: "Heb je een peukje van een sigaret gevonden" [Lacht] Maar nee, ze heeft nooit kunnen aantonen. Daarom zeg ik: geografisch lag daar een sloot en die sloot gaat dan weer verder en die komt dan op het water uit waar de [Geestbrug] overheen ligt en komt dat dan niet uiteindelijk uit op de Vliet? Maar in ieder geval heb ik

toen gedacht, het zou best kunnen dat zoiets gebeurd is. Maar dan ging ik daar eten, alleen zij wilde me altijd zo verwennen, maar ik was in 1942 geopereerd aan mijn maag en daar was meer dan de helft afgehaald. En als ik dan een beker melk drink, dan weet je niet wat er gebeurt. Probeer te begrijpen dat je dan een halve maag over hebt, dat de uitgang er af is gehaald. En dat de maag aan de darmen is vastgezet en het voedsel dat je dan in die maag krijgt dat moet zich persen in die darm en dan liep het zweet van mijn lijf af. Ik heb wel gehad dat ik tussen de middag bij haar op bed ging liggen en dat ze dan zei: "Nou, Aatje, doe maar rustig aan", maar ik zei: "Ja, maar ik moet naar mijn werk". Ik ben in december 1952 geopereerd.

I-2: En toen was u al getrouwd?

G: Nee, want dat ging pas gebeuren op 14 april 1953. Maar dan kun je hier ook zien hoe ik er uit zag, hoe mijn situatie was. Want dat was de datum waarop we verloofden. En aan de gezichtjes van haar en van mij kun je zien ... [laat foto van verloven en van trouwen zien]. Dit is de verloving een jaar eerder en dat is de trouwdag op 14 april 1953.

I-2: En waar hebt u haar leren kennen?

G: Hier in Noordwijk. Aan het strand.

[...]

G: Daar ging ik dus met de fiets op maandag bijvoorbeeld naar Rijswijk en dan moest ik die avond weer naar huis en dan ging ik om half vijf, vijf uur richting station, daar zette ik de fiets in de stalling en mijn tas en mijn koffer liet ik daar staan, want dat hoefde niet mee. Want ik heb toen met die man gesproken en die zei: "Daar komt niemand aan" en die tas met mijn orders enz. die ging mee in de trein en zo ging ik dan verder lopen, want ik heb acht jaar na het huwelijk nog bij mijn ouders op de Haarlemmerweg gewoond. Want ik ben daar met mijn vrouw blijven wonen tot ik een woning kreeg. Met mijn ouders hebben we het voor elkaar gekregen dat we eerst één kamer hadden, want in de voorkamer woonde een broer van mij. Die is in hetzelfde jaar getrouwd en toen hebben we die voorkamer er bij gekregen en toen hadden we dus een woonkamer en een slaapkamer. En de woonkamer was dan aan de voorkant, aan de Haarlemmerweg, keek je zo op het water. Dat was mooi.

[Mijn moeder zat jarenlang in het hoekje en daar lag een potloodje en een mesje en een puzzelboekje en zo. *Opmerking: dhr Rosier haalt de tijdsvolgorde door elkaar, want dit was toen zijn moeder oud was*]

Ja, en dan kwam ik thuis, lopend vanaf het station naar de Haarlemmerweg en de volgende morgen nadat ik de krant gelezen had, want ik wilde altijd op de hoogte zijn en alles en zorgen, dat ik geen Leids ging spreken, want er waren altijd collega's, die hadden het altijd over 'die Leenaar'. Maar dat was dan niet ik, dat was een andere collega, je had dus 'die Hagenaar' en 'die Rotterdammer' en dan heb ik altijd gezegd tegen mezelf: zorg ervoor dat ze niet kunnen zeggen 'die Leenaar'. Dat wou ik niet. Heb ik altijd gezorgd dat mijn taal en in gesprekken terug konden halen, dat is een Leenaar. Niet dat ik er te groot voor was, maar dat wilde ik gewoon niet. En dat heb ik mijn leven lang geprobeerd vol te houden tot nu toe, want niemand hoort aan mij dat ik een Leenaar ben.

I-2: Dat klopt.

G: Daar ben ik dan in geslaagd. Zo zijn er wel meer dingen die goed gegaan zijn en ook wel enkele dingen die niet gegaan zijn zoals ik het wilde. Maar ja, zo gaat dat in het leven, je kunt niet alles hebben. En dan de volgende morgen, dan ging je weer lopen naar het station, je pakte de trein naar

het station in Den Haag, pakte je fiets en dan ging je je route verder doen. In het KLM-gebouw was ook een kapsalon en daar kon ik het heel goed mee vinden en dat was een heel belangrijke klant en dan reed ik ... Ik weet niet of je weet waar dat is? Het is nu niet meer zo belangrijk, maar het KLM-gebouw waar meneer Dinges zo buiten staat. Ken je dat?

I-1: Ja, ik kom zo op de naam. Plesman, Albert Plesman.

G: Ja, die staat daar buiten.

I-1: Bij Madurodam.

G: Ik kwam ook in Scheveningen, maar die dagen waren ingevuld met regio, totdat ik een auto kreeg. Maar toen werd het rayon ook iets vergroot. Ik weet even niet wat er bij kwam. Ja, toen kwam Gouda er bij, want toen kwamen er een paar klanten bij en daar was ik van afhankelijk en dan had ik een collega en die wilde ook, ik ben nu al weer in de Hartmanstraat.

I-1: Ja, u moet wel vertellen dat u van de Haarlemmerweg naar de Hartmanstraat bent verhuisd.

G: Met mijn vrouw ben ik verhuisd naar Hartmanstraat 4. En dat is vanaf 1960 en daar zijn we in gekomen een paar dagen voor de Kerstmis. En daar heb ik gewoond tot 19 februari 2017.

I-2: Ja, want u woont nog maar kort in Groot Hoogwaak hè?

G: Ja, vanaf 19 februari woon ik hier in Noordwijk. En mijn vrouw is hier geboren, een eindje verder in de Hoofdstraat.

I-1: Maar ik heb ook begrepen dat u bij Shulton hebt gewerkt.

G: Ja, dat is aansluitend op de periode bij Harlaar Mulckhuysen. Ik had een klant in Leiden en daar kwam ik op een vrijdagmiddag en meneer Plu was één van de beste kappers in Leiden en die had drie zonen, waarvan er twee ook kapper zijn, waarvan er één nu nog steeds kapper is, en die vertelde mij: "Zeg Aat, vanmiddag kwam hier een klant en die zei dat hij een bedrijf ging starten. En die heeft aan mij gevraagd of ik soms vertegenwoordigers kende, waarvan hij zei: "Zou jij die mensen aan mij willen en durven aanbevelen?". Hij zegt: "Nou, ik ken er één en dat is meneer Rosier en die komt vanmiddag nog hier. Iedere vrijdagmiddag komt hij mij bezoeken." "Als hij wil kan hij mij bellen." En toen ik bij hem kwam 's middags om een uur of half vier heb ik dat nummer gedraaid en toen kreeg ik een andere man, dat was dan de verkoopleider, en daarmee heb ik een afspraak gemaakt op kantoor op het pleintje bij het station aan de Oegstgeestkant.

I-1: Aan de Rijnsburgerweg?

G: Volgens mij is het hetzelfde als waar nu dat pleintje is aan de achterkant van het station [Terweepark]. Daar stonden een paar van die grote huizen en op één van die etages was het secretariaat van Shulton toen. En daar moest ik toen naartoe komen. Want de fabriek, die is pas in 1964, nee later nog, gebouwd.

I-1: En dat zat in één van die villa's?

G: Ja, en daar heb ik de afspraak gemaakt dat ik bij hen in dienst kon. Daar ben ik uitgenodigd en aangenomen en daar zou ik op 1 april 1964 in dienst komen. En toen waren we met nog zes collega's en ik heb nog foto's van die collega's. Mogelijkerwijs zitten ze hier in, maar dat weet ik niet precies meer. Maar in ieder geval, dat heb ik ook allemaal bij de hand. En al die collega's, die staan met foto daar op. Ja, ik heb veel bewaard.

I-1: Mooi!

G: Ja, dat vind jij mooi, maar de kinderen vinden het helemaal niet mooi. Maar ik heb een neef in Leek en die wil dat allemaal hebben. Daarvoor heb ik het bewaard en ook voor mezelf, want ik ben van mezelf een collecteur [collectionneur].

I-1: En voor de firma Shulton deed u ook vertegenwoordigerswerk in cosmetica?

G: Ja, wij verkochten het Old Spice-assortiment. Waar je nu sinds heel kort weer een advertentie van op tv ziet. Die man, die op dat paard zit. Dat heb je niet in de gaten, maar op het laatste moment zie je dat hij op een wit paard zit. Maar ik begrijp nog altijd niet wat hij in zijn handen heeft. Het zijn glaskristal, maar of dit het nou moet zijn. [meneer staat weer op en zegt: "Dit zou het moeten zijn"; hij komt met verschillende Old Spice-artikelen] Dit is aftershave en dit is dan een reisverpakking. Dit is allemaal nog origineel.

I-1: Dat bootje is later veranderd op het logo in een ander bootje.

G: Dit is de originele en dat is een hele oude. Dat is niet in Nederland gemaakt, dat is in die tijd nog in Amerika gemaakt. En dit is later een product geworden wat ze in Nederland hebben gepromoot. De hele verkoopcrew zijn toen in een vliegtuig boven Nederland gaan vliegen. En toen is het op die manier bij het hele personeel bekend gemaakt. Het heet ook niet voor niks 'Stratosfeer'.

I-1: Zullen we weer verder gaan, meneer Rosier?

G: En dan zullen we, even kijken. We zijn inmiddels toch aangeland bij Shulton. Daar ben ik toen aangenomen en dat was echt een zaak op Amerikaanse leest geschoeid. Met vergaderingen en een heleboel andere dingen, met beloningen. Dat werd dan door Nederlanders gedaan, maar er was ook ene meneer Max Keizer, die is dan een hele tijd verkoopleider geweest. Met alles wat hij goed en wat hij minder goed gedaan heeft, maar goed, hij kon in een Porsche rijden. Wij hadden dan vergaderingen in Antwerpen, Brussel. We gingen ook wel naar de Canarische eilanden. We gingen wel naar Amerika, dat werd allemaal gedaan met het personeel. Maar toen was ik er al niet meer bij, maar ik ben nog wel uit piëteit nog één keer mee geweest, want ik ben toen ziek geweest, een leverinfectie gehad en toen ben ik een jaar weggeweest, maar toen ben ik teruggekomen, maar net nog voordat ik met pensioen zou gaan is er nog een reis geweest naar de Canarische eilanden en toen hebben ze gevraagd of ik mee wilde gaan en dat heb ik bijzonder op prijs gesteld. Ja, want dat was allemaal heel chic, hoor. Dat was allemaal upper ten.

I-1: En u kwam terug na die ziekte en toen bent u op kantoor terechtgekomen?

G: En toen heb ik een half jaar op kantoor gezeten. Dat is denk ik in '79 geweest. Want toen was mijn rayon ondertussen al weer opgevangen door een collega of verdeeld of een nieuwe gekomen, weet ik niet. En toen zeiden ze: "Je hebt zoveel klanten in Nederland en nu krijg je ze een keer aan de lijn, dat is misschien wel leuk dat je die mensen nog wat verkopen kan." Nou ja, wisten zij veel, want dat was er helemaal niet bij, want je krijgt een juffrouw en daar kan je niks aan verkopen. Het ging erom, daar zat je met omzetbelastingen en al die dingen meer, nou, dat zag ik helemaal niet zitten. Toen heb ik dat een half jaar gedaan en toen kwam er weer een nieuw product in Nederland en dat ben ik toen met een nieuwe collega, die aangetrokken werd, [Pierre], zijn we dat samen in Nederland gaan verkopen. Ik had het Noorderdeel en hij had het Zuiderdeel. Ik ging dan naar Groningen, naar Overijssel en Den Helder, dus het bovendeel. En dan hadden we lijsten alleen van de chique zaken, dan waren er twee in Groningen en dan was er één, Boekamp, in Leeuwarden. En zo had je nog een paar zaken die in die regio waren en dan had je dus eigenlijk wel een bevoorrechte positie.

I-1: U heeft heel wat kilometers gemaakt in die periode?

G: Ik weet niet hoeveel kilometer er op de auto moest staan, maar binnen drie jaar had ik altijd een andere auto. Ik mocht hem zelf uitkiezen. Ik kon ongeveer weten tot welke prijs het ging. Ja, want dat was ook een beetje ingedeeld in secties en zo. De prijzen voor die meneer in die sector mogen zo hoog. Je kent dat misschien? Maar ik heb altijd mooie auto's gehad, nooit geen problemen gehad. Eén keer heb ik een Fiat gekocht en dat was eigenlijk een waardeloos ding. Want ik ging met familie vele jaren naar Italië met vakantie en de Fiat is de enige waar ik ooit problemen mee heb gehad. Heb ik een nieuwe distributieketting aan moeten laten maken in Italië.

I-1: En dat was notabene een Italiaanse auto, dat ook nog.

G: Daar heb je gelijk in, maar ik had een hele mooie Ford en toen heb ik tegen mijn vrouw gezegd: "Ga jij maar de kleur uitzoeken". En dat heeft ze gedaan en toen kwam ik hem halen bij de garage en die was toen nog in Leiderdorp langs het water. Maar daar stond ie aan de waterkant en dat was donkergroen. Ik zeg: "Joh, daar zit geen brokkie chroom aan, helemaal niks. Een kaal ding". Ze belt die zaterdag en zegt: "Mijn man vindt hem veel te kaal, je moet hem een beetje chromer maken." En toen hebben ze aan alle randen van de wielkasten en zo, en toen was het een hele mooie, chique kar. En zo gingen we ieder jaar met vakantie naar Italië. En mijn zoon, die zit daar nu ook weer daar.

I-1: Maar naast het werk voor Shulton had u ook een assurantieportefeuille?

G: In die tijd dat ik nog bij mijn vader werkte, dat was in '48, en toen had ik een zus die werkte op de Incassobank in Leiden op de Breestraat. Later is die Incassobank overgegaan in de ABN en daar werkte een meneer, ene meneer Zeeman. Ik wou zeggen, die woonde hier om de hoek, maar ik woon nu niet meer in de Hartmanstraat. Maar die woonde dan bij mij op de Kanaalweg een eindje verder, Jan Zeeman, en die was dan mijn baas [J.E.A. Zeeman, acquisiteur in assurantiën, Kanaalweg 29]. Dat wil dus zeggen dat mijn zus zei: "Ja, die meneer Zeeman gaat met vakantie, die gaat naar Australië en die is zeker twee maanden weg en die heeft gevraagd of er iemand hem kon vervangen met een beetje belangstelling voor assurantiën." En toen zei ze dat tegen mij en toen zei ik: "Dat lijkt me wel leuk". Mijn vader stond er helemaal achter, want die wilde mij wel uit die kapsalon hebben, want die wist dat dat mijn professie niet zou blijven. Dat was het niet. En toen heeft zij gezegd dat ik wel wilde en toen zei hij: "Kom maar". En toen ben ik daar naartoe gegaan en toen heeft hij mij een beetje wegwijis gemaakt een weekje, want ik kreeg dan ook van fabrikanten bericht dat ik bepaalde dingen in dekking moest nemen bij de maatschappijen waar ze al verzekeringen hadden en gewoon zorgen dat die boel goed draaide.

En dat vond ik leuk. Ik kreeg contacten met andere vertegenwoordigers van bepaalde maatschappijen, die daar dus ook bij hem kwamen en die nu dus door mij te woord gestaan werden en zo waren er verschillende en er was ook een man van de Brandafdeling van de Nationale Nederlanden. En dat was Piet [de Jong] en daar kon ik het goed mee vinden. En die zei: "Joh Aat, je kunt het ook voor jezelf doen". Ik zei: "Maar Piet, hoe doen we dat dan?" Hij zei: "Ik kom wel een keertje langs". Toen is hij een keertje op de Haarlemmerweg geweest, heeft hij wat materiaal meegebracht. Hij zegt: "Je hebt toch wel kennissen en zo. Die mensen willen een levensverzekering afsluiten en andere dingen meer en hypotheke". Ik zei: "Ja Piet, dat gaan we doen." En dat moest toen naast mijn werk, wat ik ook nog in die beginperiode zaterdag bij mijn vader in de zaak zat. En dat heb ik heel lang gedaan. Ja, ik kreeg er dan wat geld voor, maar dat was niet belangrijk. Het ging erom dat hij dus geassisteerd werd, dat hij op tijd kon eten. Ja, ik zorgde dat ik om twaalf uur, half één in de kapsalon was bij mijn vader en dan kon hij verder ... Ja, want hij stond dan te werken tot 's avonds acht uur en dan was hij toch al niet meer jong. Maar hij is ook niet zo oud gestorven. Hij is 72 geworden.

I-1: Een zwaar beroep.

G: Ja, het is je hele leven de hele dag staan. Ik ben er een beetje krom van geworden, dat worden de meeste kappers. En de meeste kappers, dat kun je ook zien, worden scheef.

I-1: En die assurantieportefeuille hebt u nog lang gehad?

G: Die heb ik nog heel lang gehad, want ik heb daar toen nog ... En dat is geweest, want ik heb er die auto voor gekocht. Ik heb die portefeuille aan Teeuwen verkocht. Op de ... Hoe snel of je dingen vergeet, als je er niet meer bent, joh!

I-1: Maar Teeuwen is een bekende naam.

G: Ik heb aan hem die portefeuille verkocht en dat geld heb ik gebruikt om een andere auto te kopen, geen nieuwe, in 2001, en die was toen twee jaar oud. En daar rijdt mijn dochter nu mee. Ja, want twee jaar geleden ben ik er mee opgehouden, want toen kwam ik tot de ontdekking dat het voor mijzelf niet meer verantwoord was omdat mijn ogen niet meer toereikend waren en toen heb ik gezegd: "Hier heb jij die auto". Toen woonde ik nog in de Hartmanstraat en zij woonde hier [in Noordwijk].

[Voicerecorder wordt uitgezet en weer aan.]

I-1: Nog even terug naar de oorlog, als het mag: de Haverzaklaan. Dat was een groot complex wat nu het parkeerterrein achter het ANWB-gebouw is aan de Stationsweg. Kunt u daar heel kort iets over vertellen?

G: Tussen de Stationslaan [Stationsweg] en Morssingel, daar was een pad wat naar de spoorlijn liep, daar stonden allemaal huisjes, ik weet niet in welke jaren die gebouwd zijn, maar ik denk allemaal 1890 of zo. Op dat hele wijkje zijn veel bommen gevallen in de oorlog, omdat men dacht in Engeland dat die V1's, die sigaren, daar 's nachts verbleven en daar bommen opgegooid moesten worden, maar dat is bijna niet één keer op het station, maar alleen maar ernaast gevallen. Mijn grootmoeder heeft daar een aantal jaren gewoond, maar ze was daar heel weinig en toen is er een dag geweest dat mijn vader ging kijken hoe het huisje er uitzag. En of dat nog in orde was en of daar nog dingen weggehaald moesten worden. En op de dag dat hij er was werden er weer met jachtbommenwerpers bommen gegooid. En dat ik dan met mijn moeder wel in onzekerheid was of hij niet geraakt zou worden. Maar die bommen werden een eindje verder neergegooid op een stuk grond waar iedereen een handwagen kon huren om spulletjes te verplaatsen, want iets anders was er niet. Er waren geen auto's, niks. Er was geen vuur, er was geen ijs, er was geen hout, er was geen licht. Er was helemaal niks. Niks te eten en toen kwam mijn vader daar bij dat stukje grond, waar die handwagens stonden, maar daar stond geen één handwagen meer, die waren door de bommen helemaal verdwenen. Naast de Haverzaklaan, maar in de Haverzaklaan heb ik zelf niet gezien dat er bommen gevallen zijn. Ik heb wel vanuit de Haarlemmerweg de bommen zien vallen toen mijn vader daar was. Maar of er veel mensen doodgegaan zijn, dat weet ik niet. Maar wel op die vrijdagmiddag zijn er een aantal mensen bij die aanval op het station zelf. Dat is mogelijkwijs wel bekend bij een Leidenaar dat daar een aantal mensen bij omgekomen is.

I-1: Nou meneer Rosier, ik denk dat we een heel mooi verhaal hebben.

Uit het huwelijk van Samuel Rosier, geb. Leiden 3-8-1866, koekbakker, overl. Leiden 19-10-1935, en Elisabeth Oudejans, geb. Leiden 13-9-1859, overl. Leiden 1-1-1939, werden in ieder geval twee kinderen geboren: Johanna Elisabeth, geb. Leiden 12-3-1896, tr. Leiden 30-7-1923 Johannes Korenhof, geb. Leiden 10-5-1900, en Gerardus, geb. Leiden 1-12-1898, tr. Leiden 3-5-1922 Clazina Dobbe, geb. Leiden 25-7-1900. Hieruit als oudste zoon A.G.S., geb. 6-12-1925.